„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку, уторком на по табака.

Цена је за Аустро-Угарску:
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.

За Србију:
на четврт год. 8 дин., на по год. 16 дин.

Народни бројеви од петка, нарочито за шире народне кругове уређени, могу засебно да се претплате, а цена им је:
на 1 месец . . . . . 25 нов.
на четврт године . . . . . 75 нов.

ЗАСТАВА.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

За ОГЛАСЕ плаћа се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова; за жиг се плаћа по 30 нов. сваки пут.
За „Приопштења“ плаћа се 20 нов. од врсте.

ДОПИСИ шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ.“

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се у кући г. Ст. Јефтића, главна улица

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 нов.

БРОЈ 122. У НОВОМ САДУ У СРЕДУ 12. АВГУСТА 1898. ГОДИНА XXXIII.

Арнаутлук

Ни Јерменски покољ ни наведена етника хетерија не беху у стању да на балканском полуострову изазову општи потрес, за којим, нарочито у садашњим приликама тако чезне Запад. Русија је и преко свега овога мирно делала на далеку истоку, те тако место да догађаји у Малој Азији и на Криту доведу њу у шах, оно су ти догађаји бацили у шах баш оне, који су их и изазвали. Но то није све. Ако је сада Запад немоћан да са те стране изазове догађаје на Балкану, оно има још један начин. Арнаутска племена добар су медијум за овај посао и сад су се њега латили. Први покушај као што смо већ имали прилике видети испао је са свим трагично. Сав беранski метеж срушио се на главу Арнаута, а Црна Гора, ради које је тај метеж удешен, умела је да схвати анти-словенску сплетку и да својим мудрим држањем усами цео покрет, па шта више, да принуди својим савесним држањем Турску, да даде што праведнија задоволења потиштеним Србима, противу којих су Арнаутски изгреди и били наперени.

Али ако се на тој страни није могло ништа значајније постићи, оно ће се зацело постићи на другој На северној граници Турске царевине стоји данас Миланова Србија спремна, да у томе изазивању помогне спољашним непријатељима балканских народа. Најновији догађаји на Српско-Арнаутској граници доводе нас у бригу својом озбиљношћу и оном скрив провидном намером, која се од дан до дан све већма истиче на поље.

Ми не сумњамо да су Арнаути у највише прилика повод оним сукобима који се мал те не посведневно догађају, а нарочито не сумњамо у садањим приликама кад знамо, да су међу Арнауте ушли подстрекачи са стране, те их драже и наводе како би се што пре започели заплети и то заплети шира обима. Али као што у то не сумњамо, тако смо исто уверени, да спољашњи непријатељи балканскога братства и поретка, то чине у споразуму са својим савезником Миланом. За његове личне цели, потребна су ова изазивања, потребна су му да би могао оправдати своје држање и најзад да би могао учврстити се у положају. Тога ради он је сада започео да обраћа јаку пажњу на арнаутске упаде, али никако на онај начин како је то радио кн. Никола, него баш на против. Онај телеграм, што смо га донели у прошлом броју „Заставе“ најбоље нам обелодањује сву перфидност овога човека, који ће по налогу Аустро-Запада можда врло скоро учинити један несретан корак од кога ће имати користи на Балкану свака други пре само не балкански народи и Српство.

Да Милан то не мисли, зацело не би дошао до те идеје да пошље из Митровице телеграм, у коме јавља, како је Петар Карађорђевић искрснуо на Српску међу са 20.000 Арнаута, спреман да упадне у Србију и да обори династију.

Овакав телеграм ма како да је и смешан он је и жалостан доказ за карактеристику Миланових сплетака. Своју најемничку службу анти-српској идеји хоће он да заклони династичким питањем. Бајаги, династија је у опасности од једног опасног претендента, који се чак и Арнаута прихвата само да се дочепа Српскога престола. Да би, дакле, спасао Србију од овога потреса он ће бити принуђен да упадне у Новопазарски санџак, а већ после како Бог даде.

Ми би се врло радовали, када би се у овом нашем тврђењу преварили, те над од свега овога не би било ништа. Али оне учестане чарке и Миланов телеграм имају чудновату везу, један с другим.

Оно истина је да никад династија није на тако слабим ногама стајала као данас, истина је да има један опасан непријатељ, који прети династији да је поруши, само што тај непријатељ није Арнаутлук, него главом сам краљ Милан, који је за непуних седам месеци разорио Србију с поља и унутра, који је свога сина довео дотле, да се већ данас о њему говори само као о титуларноме краљу, који је постао слепо оруђе у рукама једног анти-српскога најемника.

Ето у тој личности је сва она опасност за династију, а никако у Арнаутлуку.

Нови Сад 11. августа.

Одступање грофа Голуховског. О оставци грофа Голуховског писали су аустро-угарски листови више пута. У пркос учестаним побијањима од стране званичних и полузваничних листова, вест о оставци грофа Голуховског још се непрестано подгрева. Нарочито је угарска штампа незадовољна с њиме због неуспеха спољне политике на балканском полуострву. „Буд. дневни лист“ донео је уводни чланак из пера грофа Бетлена под насловом „од Андрашија до Голуховског“. Чланак овај врло је занимљив, јер се из њега јасно види, како се мађарски државници још и данас заносе празном таштом да треба да играју велику светску улогу; а с друге стране и с тога, што се износи данашњи положај Угарске према осталим балканским државама. Ми ће мо у кратким потезима изнети најглавније из тога чланка.

Говорећи о томе да криза Голуховскова још постоји вели ово: „У данашњим замршеним одношајима монархије Угарска је једини чврст стуб, на који се мора ослањати политика монархије на истоку. Логичне последице тога су, да источна политика монархије мора у свему одговарати интересима Угарске на балканском полуострву, јер ће Угарски народ доиста извући за себе сву корист (?) из тог згодног положаја што они у данашњем замршеном положају монархије предводе спољну политику. То је патриотска дужност свију странака у Угарској. Тим пређе, што је више но јасно, да се и Русија труди, да се што већма користи замршеним приликама у нашој монархији. С једне стране руска је влада препуна љубављу за миром, а с друге стране гледи да балканске земље за себе придобије, да, црногорски Никола гура се на површину, исти онај Никола, који у балканским земљама важи за друго „ја“ царево, и за кога свако зна да ништа не говори и ништа не чини, што се прво у Русији не одобри.“

Затим ређа све министре спољних послова од Андрашија па до Голуховског. О политици грофа Голуховског вели ово: „После пада Калнокијева дошао је Голуховски. Калноки му је оставио леп капитал, са којим је још за подуже време могао изаћи на крај, и ако тројни савез више није тако снажан, као пре. Угарска се према Голуховском понашала симпатично и стрпљиво, а за то нам је Голуховски званичну штампу предао, пошто је Доција метнуо на чело пресбироа. Са одушевлењем клицали су тада угарски листови: Сада је спасена отаџбина и Руси нису више опасни, јер . . . на „балхаусплацу“ пише Доци — своја позоришна дела у министарској соби. Докле се угарском народу на тај начин песак у очи бацао, дотле је гроф Голуховски сретно спирио сав капитал, што му је Калноки оставио. Докази су ови: Од Котора па све до Прута опкољени смо ми од самих непријатеља. У Букурешту, Софији, на Цетињама, у Атинама изгубила је наша дипломација свако тло; ми имамо на балканском полуострву једини ослонац, а то је гроф од Такова! Балкански савез није додуше још остварен, али између Никите, као повереника Русије и славенских аспирација, постоји извесни солидаритет, који ће се врло брзо преобразити у балкански савез. Према тим доказима немоћно је свако званично улепшавање. Кад — би — имали наши министри, осим топле жеље да се одрже на влади, још и другу патриотску мисао, онда би круни пружили чисто вино и више пута поновили речи француског министра: Голуховски је може бити велик дипломата, али су дела неповољна по њега; за положај једног министра важније је оно, што изгледа да је, него оно што је“.

Кад човеку нешто није право, онда му је цео свет крив, па тако и мађарским политичарима. Каменисати треба Голуховскога, што не може да спречи руски уплив на балканском полуострву. Ми немамо рачуна да бранимо грофа Голуховскога, али морамо приметити, да он томе није ни најмање крив. Ту жељу мађарских политичара не би могао према садањим приликама остварити, не само сирома Голуховски, него ни један мађарски политичар. За Енглезе се вели, да су мудри и хладнокрвни политичари, па ено и они хоће већ да искоче из коже, што не могу да сузбију руски уплив у источној Азији, где су Кинези, Јапанци и т. д. а не Словени. Боље би било да мађарски политичари гледе, да са својим немађарским саукућанима живе у слози и љубави, те да сви заједно пораде на бољитку заједничке нам домовине, а не да се заносе тиме, да играју значајну светску улогу, да сузбијају руски уплив и држају источном политиком. Што не могу да учине државници великих и моћних држава (н. пр. Енглеске, Немачке и т. д.), зар то да оствари шака мађарских политичара? Коме није до плача, тај се доиста мора смејати.

Мађарска штампа о Милану.

Колико је Милан за кратко време проиграо не само себе, свога сина, већ и целу Србију, сведочи нам то, што су и његови

ПОДЛИСТАК

За опстанак своје старе породице.

(Приповетка.)

(Свршетак.)

У овом разговору њиховом изненадно ступи у собу један послужитељ и нешто је шапнуо господин Жигмунду.

Доведи је овамо, после пет минута! Послужитељ изађе, а господин Жигмунд окрене се доктору и рече:

— Млада и бледа девојка појавиће се пред нами. Од неколико дана, више је патница, него болесница. Господин докторе, изволите је добро и пажљиво прегледати, јер ја с том девојком озбиљне намере имам.

— Дакле, треба, да је прегледим не само за садање, него и за будуће време . . .

— Јест! Али поглавито за будуће. Уважени госп. докторе. Знате ли, и хоћете ли ћутати?

— Ову девојку хоћу да узмем за мога сина.

Госп. доктор од изненађења још није ни проговорио а Клара Бомбијева уђе у собу.

Ступив у собу, застиди се. У руци је држала нешто у папиру завијено. што је на захтевање госп. Жигмунда донела.

— Дете моје! Ово је овде учени и на далеко чувени, мој кућни лекар, госп. Керман. Мало пре говорио сам с њиме о твојој болести. И да ти ниси дошла овамо, он би теби отишао; сад пошто си овде, прегледаће те и што ти буде рекао госп. доктор, тако, да се владаш.

Затим доктор уђе у побочну собу, а Жигмунд остане сам с девојком.

Јесил донела шећер? Кад је била код тебе францускиња и докле се бавила?

Клара преда шећер госп. Жигмунду.

— Скоро сахат и по беше код мене, од 12 сати у подне до пола два по подне. Пријатнија и љубазнија беше на спрам мене, него пре Више пута распитиваше за госп. Ахатија и рече ми, да, ако од овог шећера сваки дан по осам комада поједем, бићу најлепша.

— Држим, да си се владала, као што сам ти рекао?

— Заклињем се, да ни један комад нисам појела . . . И опет ми рече, да о овом леку никоме не говорим . . . врло љубазно се опростила од мене, шта више и пољубила ме је.

— Дете моје! Сад ћу те предати моме пријатељу госп. доктору. Одговарај му паметно и право, и не бој се ни чега, јер ја и он добро ти желимо.

Госп. Жигмунд удали се, а госп. доктор приступи бледој девојци, да је прегледа.

— Готови смо!

Госп. Жигмунд уђе унутра и затече доктора, где рецепт пише.

— Дете моје! Сад можеш мирно кући ићи. Данас или сутра посетићу те.

Клара пољуби старог Матија у руку и отиде.

Доктор се окрене радозналом госп. Жигмунду и достојанственим гласом рече.

— И телесно и душевно, потпуно је здрава, као што треба, да су оне женскиње, које ће једне труле породице целу генерацију у животу одржати. И ма да не знам, а и нећу да испитујем прошлих дана догађаје, толико могу тврдити, да су јој нервозност, само душевни потреси проузроковали.

— Још нешто госп. докторе! Прегледајте пажљиво овај шећер!

— Ово рекавши, пружи доктору један комад.

Доктор са неким чуђењем узме шећер и прво га помириши. Мало се промисли, затим лизне комадић.

— То је неко биље, које на мочарним местима расти и отровно је.

Стари са Матија намргоди, али ништа није одговорио.

— Јели то атентат против њеног живота? — запита доктор.

— Доцније, све ћу вам казати. После овог Жигмунд Матаи врло се пријатељски растане са својим пријатељем доктором.

По одласку докторовом, отац потражи сина Ахатија изненађен скочи са дивана, кад му отац уђе у собу.

— Сине, седи за писаћи сто!

Ахатија се овоме врло зачуди, али се покоравао.

— И пиши оно, што ћу ти говорити.

Младић узнемирен погледи оца.

— Буди миран! Љубав моја на спрам тебе, пише ове редове.

Обожавана Емеренца!

Ахатија на ове речи скочи са столице. Оче . . . молим изјасните се, шта хоћете самном?

Отац благо погледи на сина и рече:

— Хоћу срећу твоју. Одмах ћеш све разумети. Молим те седи и пиши!

Ахатија сав узбуђен, седне.

»Сневајући неки чудновати сан, пишем вам ове редове. Осећам, да вас морам видети и чути најдаље до сутра, јер, иначе полудећу; дођите сутра пред вече, да се о нашој будућности разговарамо. На врата, што воде у дворски парк, уђите у моју собу, да вас загрлим. До гроба ваш . . . Ахатија.«

— Ох оче! А сирота Клара!?

— Буди миран! За Клару ћу се ја постарати.

Младић заклони рукама сузне очи. Запечаћено и адресовано писмо, преда верноме слузи Андрији, да га однесе Емеренци.

Баш, кад је писмоноша однео и предао писмо Емеренци, седела је она и забављала се са Рудолфом. Кад се писмоноша удалио, молио је Рудолф лепу францускињу, да му каже садржину писма. Емеренца пак само толико рече, да мора ићи у село Б . . ., али ће се још ту ноћ натраг вратити.

Младић је одмах смислио, да ће је потајно пратити. Љубоморност не даде му мира да остане.

IV.

Густи и црни облаци, севање и пуцање пратили су Емеренцу на путу. Баш, кад поче ветар највећма духати, отвори лепа францускиња собна врата, где је чекаше Ахатија.

Ахатија, као, да се из сна пробудио, у наручја прими девојку.

— У твојим рукама ћу мирније умрети . . . поред тебе никог се не бојим.

Ахатијева душа, још једнако луташе по тами очеве тајне.

— Ахатије! Чисто се бојим од тебе, тако си ћутљив!

Младић пусти девојку из наручја и посади је у наслуњачу.

— Срећо моја . . . олуј . . . савест . . . одговори младић тихим гласом.

— Савест?! Дакле, грех је мене љубити?! — запита немирно Емеренца.

Он се није журио, да јој одговори, као, да чекаше нешто необично.

Младић и девојка наслоне се једно уз друго.

једини пријатељи устали против њега. Није ово први пут да аустро-угарска штампа устаје против Милана, па ево и „Magyarország“ у своме 230. броју доноси поново чланак о Милану и стању у Србији, под насловом: „Против Обреновићеве династије.“

И ако има нека места као н. пр. о агитацији Црне Горе и др. то у целости износи тај чланак најбољу оцену Милановог рада. Ми га ево износимо нашим читаоцима из њега ће се најбоље видети колика огромна морају бити недела Миланова, кад се чак и аустро-угарски листови налазе позвани да жигошу рад његов.

„Скупштину су затворили, краљ Александар је одпутовао у иноземство, влада је из Ниша у престоницу приспела; привидно примирје влада у целој држави.

Ма да се диже опасан вихор који ће — као што многи држе — однети династију Обреновића.

Народ је незадовољан, у потаји се буни, комеша се, само што апсолутна влада за времена угушује побуне, које сад овде сад онде избијају. Али нас српска историја учи да се овакове насилничке владе одувек ломиле о тврду вољу народа која је обично и саме владаре са престола рушила.

Јуначкога кнеза Карађорђа, ослободитеља Србије је погубила; сина му пак Александра је срамно из Србије изагнала. Основателља династије Обреновића, народна човека кнеза Милоша, који је такође апсолутно Србијом владао натерала да захвали, сина му пак Михајла су у Топчидеру убили. Срби не бирају средства, када стоји на коцки судбина њихове отаџбине и њихова опстанка.

Не обзиру се на народне јунаке а и владаре не гледе другчије него као заинтересоване људе који, пошто су се на престо дигли, притискују онај народ из кога су се подигли.

Српски се народ заситио Обреновићеве династије и хоће на сваки могући начин да је се ослободи.

Јер Србија ни за време турске владе никад није тако ниско политички, финансиално и морално стојала као данас за време владе Милана односно Александра.

Све је то заслепљивање, издаја, што данас Милан хоће тобоже неком уставношћу да покрије.

Цела скупштина је играла смешну улогу. Пошто су се сви озбиљнији и интелигентнији фактори државни повукли а састале саме незналице и простаци, који незнају ни за какву одговорност и са којима је Милан сваковрсне законе донео, народну банку је натерао да изда нове банке и приморао је да даде држави нови 10 милиона франака зајма. Прорачун је пак фазификован дао пред скупштину. Изказао је да има 68 милиона издатка наспрам 70 милиона примања ма да су завршни рачуни показали да има само 58 милиона примања тако да ће бити место 2 милиона суфицита 10 милиона дефицита.

Миланова тиранија тако далако иде да он поред данашње жалосне владе не само да плаћа ратну касу него и државну те те новце шиље у Париз да плати своје прљаве дугове. Све се то зна само ником не реци, јер свако волије своју слободу него ропство.

Испред блиске опасности одпутоваше озбиљнији политичари као што је Ристић, Рибарац, Авакумовић, Пашић и други у иноземство да их неби могли позвати на одговор због изгреда неких њихових једномишљеника.

У почетку су удешавали да Милан одпрати Александра у иноземство, али променуте околности нагнаше га да остане у Србији, јер Милан има за то јасна доказа да неби ни њега ни Александра пустили натраг у Србију.

На основу Миланови доказа је српска влада забранила сеобу из Црне Горе, јер су црногорски агенти прошли целу Србију, свугде против династије Обреновића агитовали. За новог српског краља препоручују Мирка другог књажевог сина.

И фактично је он данас кандидат српског народа јер су дани Обреновића веће избројани.

Српски народ неће да трпи више оно понижење, оно омаловажавање од кога Србија пати у првом реду од стране Русије у другом пак од брацких народа. Кад год је била прва данас је последња. Свему је томе крив Милан Обреновић а да се све то промене је најтоплија жеља сваког Србина.

Није то више истина да је војска с Миланом. Јер од када је он главни заповедник, постао је највећи деспота. Скупштина је примила један предлог по коме он има именовати официре. Нови закон је побунио против себе све офисире, и већ многи иште да се мету у мир а неки јавно по новинама протестују против овакових конфисковања права краљевских.

Једном речи у Србији види се жив покрет ком је девиза „Доле са Обреновићима.“

Политичке вести.

Аустро-Угарска. Више бечких листова говорећи о кризи, тврде, да ће аустријско царевинско веће бити сазвано за 12. септембар. Затим доносе да ће министарске конференције у Пешти уродити плодом. Бечка „Нова сл. Преса“ доноси, да је аустријска влада вољна да попусти и да ће по свршетку саветовања и после састанка царевинског већа поднети своју оставку. По свој прилици ће криза на тај начин решена бити, да ће се питање о поравнању решити у Угарској уставним путем, а у Аустрији путем §. 14.

Дописник „Pesti Naplo-a“, доноси разговор једнога аустријског политичара са министром председником грофом Туном. По том извештају у Аустрији ће наступити велики обрт ствари. Гроф Тун премишља озбиљно о томе да повуче језичне наредбе, али овој његовој намери стоје на пута велике тешкоће. Пре свега мора испунити жељу владареву а та је, да поново покуша завађене странке да измири, па тек онда да уклони узроке раздору. Гроф Тун се нада да ће задобити круну са своје намере. За одлучан рад тек ће се онда решити, када буде сасвим сигуран у словенским странкама и уверен, да оне неће терати опструкцију, наравно да ће им за то учинити највеће уступке. Ако се повуку језичне наредбе, онда ће царевинско веће, које ће се сазвати, расправљати само о поравнању и буџету.

— Данас су отпочеле у Пешти заједничке конференције аустријских и угарских министара. Мисли се да ће трајати три дана. По свршетку преговора оба ће министра председника поднети владару своје извештаје о току преговора и измолити одобрење, за закључке донесене на овим конференцијама.

Аустрија. На скупштини рутенског изборног одбора у Лавову донесена је спомененица, која говори о стању рутенског народа. Ова је посланица путем дворске канцеларије предата владару а послата је у препису мин. пред. грофу Туну. У споменици овој износе се тужбе против незаконитог начина, на који се обављају избори у рутенским покрајинама Галиције и против адресе, коју је донео земаљски сабор у Галицији, и у којој се тражи да се прошири аутономија у Галицији. У споменици тој истиче се ослобођење Рутена из окова пољске владе, од кад је наиме Галиција присаједињена аустријском државном савезу; истиче се и одбрана, коју је рутенска народност уживала још од доба Марије Терезије. Од како је пак уставна ера настала, образовао се систем, који неда Рутенима, да се развијају у својим политичким правима, као засебна народност, већ је трпе, као један део пољске народности, који се само по језику разликује од ње.

Србија. Из Беча јављају да је краљ Александер отпутовао оданде у недељу за Карлсбад. Пре свога поласка разговарао је подуже са аустро-угарским заједничким министрима. У суботу после подне у 3 часа примио је у аудијенцију министра спољних послова грофа Голуховског. Аудијенција ова трајала је читав сат. У 4 сата после подне примио је заједничког министра финансија Калаја и овај је остао код краља Александра један читав сат.

Турска. Екуменски патријархат одбио је молбу српске општине, Дорјан. У молби овој тражена је дозвола, да се служба служи на изменце и словенским језиком. Неки листови констатујући да патријархат није уважио молбу српске општине у Дорјани, тврде, да је ово начелна одлука за све српске општине у епархији скопљанској и да је она ексархату врло добро дошла.

— Са Крита јављају, да су мухамеданци покушали да пробију војнички кордон код Ретимна, али их је руска војска сузбила. Адмирали су закључили да не допусте турској војсци никако кретање т. ј. нити да сме напустити острво нити да продире у његову унутрашњост. Џевад паша извештен је одмах о овом закључку.

Енглеска. Јавно мнење енглеско још је једнако у оној истој узрујаности против рускога напредовања у Китају и Персији, као што је било и пре две недеље. Енглески листови тврде да је политика Русије упућена да управља Китајем и да удешава трговачку политику на штету Енглеске и других држава. Међутим, Китај се неће дотле опаметити докле Енглеска не престане са празним протестима и не приступи средству које је једино појмљиво источним народима. Пре или после Енглези се морају дићи противу деспотизма, па кад је тако онде што може вечерас нек не буде буде јесенас, иначе ако се чека 2—3 год. Русија ће своје положаје у Кини са свим утврдити. Јер када железничка мрежа буде довршена онда јој нико не додија. И у такоме духу говоре махом сви листови, међу којим „Glob“ гони и даље, па вели: да ако устреба, да се народ позове на оружје ради борбе за трговинску и политичку слободу и ослобођење света од деспотизма, то ће сви листом устати, „буду ли само уверени у храброст и смотреност владе“.

Шпанско-амерички рат.

У Мадриду одржана је министарска седница у којој је министар марине прочитао дуги извештај адмирала Сервере о битци код Сантјага. Извештај овај предан је врховном ратном савету. Са меродавне стране побијају се вести, као да се побунили карлисте и републиканци. У целој Шпанији влада мир. — Сви листови препоручују влади, да спасе економски положај тиме, што треба да покуша да сакупи шпански новац а не да увлачи у земљу стране капитале.

О стању на Куби говоре у владиним круговима да је држање генерала Бланка мирољубиво. Истина је само у толико, да је генерал Бланко доиста тражио да не повере њему, да он изврши предају Кубе. Али ово је време још доста далеко, јер одлазак шпанских чета са Кубе неће се моћи тако брзо извршити. У протоколу мира наведено је додуше, да шпанска војска од потписа протокола па за десет дана мора почети напуштати Кубу, али, време до кога мора сва шпанска војска оставити Кубу није одређено у протоколу, Маршал Бланко може докле остати на своме месту, све док изасланство у Паризу не сврши свој рад а затим напустити острво пре него што се оно буде американцима предало.

Министар рата изјавио је, да није добио никаквих вести са филипинских острва. Но свакако ће за најкраће време бити успостављена телеграфска непосредна веза са Манилом и онда ће се све тачно знати. Из Хонконга међутим јављају, да је ова веза већ успостављена.

Из Њујорка јављају, да је тамо стигла флота Сампсонова и да је одушевљено дочекана. Бродови су прошли поред Грантовог гробног споменика, одавши му достојну пошту. По реци и језеру гмизале су безбројне лађице. Непрегледна маса света била је искупљена на обали и крововима од кућа. Батерије су поздравиле победничку флоту громком паљбом из топова, звона су звонила, а звуци народне химне громко су одјекивали. На свима бродовима лепршале се заставе. Поглавица вароши Њујорка отишао је на кров адмиралне лађе и предао адмиралу Сампсону и офисирима дипломе, да их је варош наименовала за своје почасне чланове.

Вести из места и са стране.

Књижевно одељење „Матице Српске“ држало је своју редовну седницу 10. (22.) августа о. г. под председништвом А. Хаџића, председника друштвеног. Седница та трајала је од 3 сахата после подне до полак осам у вече. Између многих предмета споменућемо неке важније. Узет је на повољно знање извештај књижевног одбора о раду му. — Умољен је члан Стеван В. Поповић, да говори у спомен члану Александру Стојаковићу. У спомен члану Милану Кујунџићу Абердаду говориће члан Рад. Врховац, у спомен члану Иси Ћирићу члан др. Л. Секулић, а у спомен члану Максиму Лудајићу секретар друштвени. — Прихваћен је предлог књижевног одбора, да се прослави на годину стогодишњица Јована Хаџића- ветића, као главног оснивача „Матице Српске“, а начин прославе да изради и изведе књижевни одбор. — Примљен је предлог књижевног одбора, да се разреши „одбор за издавање књига за народ из задужбине Петра Коњевића“, а тај посао да врши од сада књижевни одбор. — На расписане награде за позоришна дела стигле су биле ове позоришне игре: 1. „По команди“; 2. „Симонида, српска краљица“; 3. „Мађеха“; 4. „Хајдук Драгош, Сењанин Тадија, два обрасца српских витезова“; 5. „Покајница“. По мишљењу Јована Грчића и дра Милана Савића, као умољених оцењивача, није досуђена награда ниједноме од споменутих дела. — По мишљењу истих оцењивача досуђена је награда од 100 фор., као признање, непознатом писцу новеле „Сеоска учитељица.“ — Утврђене су награде, које ће се предложити скупштини да се распишу из фонда Јоване Наке В. С. Миклушког.

— Како би лепо било овако умрети! — рече тужно младић.

— Ахатије! Ти неке тајне имаш!

— Заклињем се, никакве. Обоје имамо неку тајну, која ће се наскоро открити.

Емеренца, скочи са дивана.

— Говори, или ћу одма отићи . . . ваздух је у соби загушљив . . . грло ме загушује . . . нека ме језа подилази.

У том тренутку отворе се на соби једна врата и кроз њих, достојанствено и озбиљног лица уђе у собу, међу уплашене љубавнике, господар од дворца, стари Жигмунд Матаи.

— Сине! саслушај једну тужну вест, која ће те за цело ожалостити.

Емеренца изненађена госп. Жигмундовим доласком, сва уплашена, још већма се приљуби уз Ахатија, тражећи помоћи.

Младић пребледи и уплашен очекиваше, шта ће му отац рећи.

— Пре четврт часа, испустила је своју невину и племениту душу — Клара Бомбијева!

Емеренца на ове речи рикне и онесвишћена падне на диван.

На врата, што воде у башту, изненадно ступи и собу Рудолф Лопхађи.

Ахатије хтеде проговорити, али није могао.

— То је заиста тужно и жалосно! И још нешто, што ћу ти рећи, то је ужасно и грозно!

Емеренца поче себи долазити; Рудолф и Ахатија ћутаху као окамењени.

— Сирота и добра девојка, дика и понос целом селу из љубоморства, а помоћу отрова — убијена је.

Ово рекавши госп. Жигмунд погледи на Емеренцу. Француској обузме нека грчевита дрхтавица.

Ахатија се упрепасти од овог призора. Само је Рудолф стајао непомично.

— Клару Бомбијеву је Емеренца отровала, давши јој у место лека, неки отрован шећер.

— Милост! . . викне Емеренца, али више не могаше говорити, јер су је ноге издале, и поново се онесвести и падне на земљу.

— То је немогуће . . . то је само нека интрига . . . клевета. Није можно, да ће Емеренца оваково дело учинити. Заклињем се, она је невина — рече Рудолф, не бил' девојци помогао.

— . Од када су тако дрски зликовци, да зликовце бране?! — Загрми стари Матаија и баци један презрени поглед на једанпут већ осрамоћеног младића.

— Драги брато! У место, да ме избавите, а ви ме још мешате у тајне грозног догађаја.

— Забрањујем ти свако улагивање лупежу један! Моје једино дете, ти си хтео убити. — Сакри се испод земље, од срамоте твојих неваљалих дела. Ти отимачу туђе части и убицо један.

Као оно дрво којег гром удари, заћута Рудолф и стаде поред Ахатија.

— Милост за обоје! . . рече клонутим гласом Емеренца . . . Јест, невину девојку, ја сам отровала из превелике љубави на спрам Ахатија.

Ох, проклета, да је твоја љубав; проклет нека је и онај час, када сам те први пут видео; проклет, да сам и ја, који сам неверан постао, тако племевитој души, и нека је мир пепелу њеном! — јецаше Ахатија.

— Под једним условом опростићу вам, а то је, ако ми се писмено и заклетвом обећате, да ће те се из ове околине, из ове државе иселити.

Кривци једнодушно пристану, само, да би од затвора утекли.

Сам госп. Жигмунд је саставио и написао обвезницу и они потпишу.

Ахатија, није их ни погледао, када су из двора отишли.

Док се ово у дворцу догодило, већ је и вече у велико било.

Пред младићем се одједанпут појави невина Клара са неким прекором, и можда би га туга и угушила, да се није поново заплакао.

— Хајдмо сине, да се још последњи пут опростимо од невине жртве, коју ти ниси волео, као, што је она заслужила била.

Ахатија загрлив оца, изађе из собе.

Ветар је престао дувати, а од освеженог биља и цвећа омирисао је цео ваздух, цела је природа поново оживила.

— Ох, драги оче! Како ме је Бог здраво, али праведно казнио.

— Сирота девојка! Она је сигурно умрла, без, да је и помислила, да би је ти узео.

— Душу ми неки бол обузима. Зликовац ју је из љубоморства убио. Сад, када сам је за навек изгубио, осећам, колико сам је љубио.

— Ко зна, јер је девојка из сироте породице, те не би причала за нашу племићку породицу и ко зна, бил умео поштовати ту девојку?

Ахатија само замишљено корачаше поред оца, и није му ништа одговорио.

Опази још из далека светлост на прозору сиромашне кућице.

И већ су тако близу били, да су опазили кроз прозор, две женске особе.

Господин Жигмунд чисто се стидео што и његово срце поче јаче куцати

— Чудновато! у соби видим једну, са свим на Клару налик женску. Сигурно је каква пријатељица њена дошла, да је последњи пут походи — рече тужно Ахатија; приђе ближе прозору и завири унутра.

Клара (јер она беше заиста) баш у тај час погледи на прозор.

Ахатија чувши један врисак, као стрела улети у собу и загрлив Клару, као, да је више никада не хтеде пустити — изљуби је.

Господин Жигмунд радосно ступи у собу.

— Децо моја! више вам се није слободно растајати једно од другог. Љубав ваша, нека вам сједини срца за навек! Да сте благословени!

Ахатија и Клара на ове речи клекну пред старим Матаијем.

Господар од дворца, прво је денојку подигао и загрлио, затим младића.

Мати Кларина од изненађења и радости, само је плакала.

X.

Када је једног јесењег дана сеоски свештеник двоје заљубљених венчао и благосиљао, валда ни једне душе не беше у селу Б . . ., која младенцима сваку срећу пожелела није.

И Миша Гереб беше на венчању, али из цркве, управо је код сеоског кнеза отишао, да се као Дормидоров убица пријави.

На велико заузимање старог Матаије, Миша Гереб ослобођен беше од тешке пресуде и блажију је добио.

Господин Жигмунд, када је већ и трећег унука љуљао, са великом радошћу узвикне:

— Сад могу мирно умрети, јер стара племићска породица Матаијева и на даље ће се одржати и неће је скоро нестати.

С мађарског **Душа.**

Предложиће се скупштини да се из задужбине Јована Остојића и жене му Терезије распише за г. 1899 нова награда од 10—50 дуката за „Монографију из историје српског новинарства.“ — Није примљен предлог секретарев, да је сваки изабрани члан књижевног одељења обвезан у току од две године дана написати расправу за „Летопис.“ — Позваће се поново члан Александар Сандић, да поднесе за три месеца дана програм о издавању „Бранича српског језика.“ — Прихваћен је предлог књижевног одбора, да се установи место библиотекара, који ће бити и архивар и регистратор. Управни одбор позваће се, да и он прихвати тај предлог и да га поднесе скупштини или да пронађе начин, којим би се могли подмирити издатци, који су потребни ради установљења тога места. — Предложиће се скупштини, да се за чланове књижевном одељењу одаберу ови чланови матичини: Арса Пајевић, Тихомир Остојић, др. Станоје Станојевић и Јован Радонић. — Примљена су од књижевног одбора поднесена „Правила за питомце оних задужбина, које стоје под управом „Матице Српске“ — Примљен је предлог, да се према основним писмима Гавре Романовића и Васе Јагазовића попуне места из задужбина њихових свагда оним молиоцима, који презентно изучавају струку, која се тражи. — За стипендије из задужбине Павла Јовановића пријавило се 11. молилаца, од којих ће се предложити скупштини ради избора ови: Петар Черувија, Коста Атанацковић, Божо Сузић, а квалификовани су и: Борислав Јанкулов, Емелијан Цветковић, Григорије Годић, Милан Поповић, Михаило Сабљица, Светозар Ргин: — За стипендију из задужбине Симе Ђорђевића пријавило се њих 16. молимаца, од којих ће се предати скупштини ови: Милан Какула, Никола Павловић, Ђорђе Жакић, Борислав Јанкулов, Милан Попов, Златоје Кротин. — За стипендију из задужбине Гавре Романовића предложиће се скупштини: Никола Врачарић, Марко Арацки, Петар Костић. — За стипендију из задужаине Христофа Шифмана предложиће се скупштини ради избора: Милан Боровић, Стеван Алексић, Димитрије Шилић, Христофар Свирчевић. — За стипендију из задужбине Васе Јагазовића препоручиће се скупштини ради избора Јован Михајловић. — На расписани стечај за стипендију из задужбине Гедеона Дунђерског (Геце) пријавило се њих 26 мелиоца, од којих је српска црквена општина сентомашка, по смислу основног писма, кандидовала за I. стипендијско место: Теодосију Поповића, Бориславa Увалића и Здравка Николића; за II. стипендијско место: Јована Дунђерског, Златоја Кротина и Петра Черувију. За III. стипендијско место: Ђорђа Дунђерског, Тривуна Дунђерског и Косту Перића; за IV. стипендијско место: Јована Дунђерског, Милана Дунђерског и Лазара Вучкова. Та кандидација сентомашке српске православне црквене општине поднеће се скупштини ради предузимања избора. — Нису се могле у обзир узети неке молбенице, у којима молиоци нису означили какву стипендију траже и из које задужбине. — Остали предмети тицали су се питомаца и били су личне природе.

Збор угарских издавача новина. У недељу пре подне састао се у престоници збор угарских издавача новина. На скупштини били су заступљени сви будимпештански листови и више од 200 из унутрашњости. На збору саветовало се искључиво о укидању штемпларине на огласе и о укидању штемпларине на изјавама (плаката). Збор је отворио Симон Зилати, и у своме говору истакао је смер збора, који мора прво основати савез издавача новинарских, да би своју намеру постигли. Пошто се збор конституисао, прочитао је Александер Нађ споменицу, која се има упутити на заступничку кућу и министра финансија. У споменици тој доказује се колико смета штемпларина развијању новинарства и колико овај грдни порез упливише штетно на развој трговине и индустрије. Споменица се завршује са молбом да се од 1. јануара идуће године укине штемпларина на огласе и плакате. У току дебате закључено је да се штемпларина на плакате не спомиње сада већ да се остави за каснија времена. Ради конституисања савеза новинарских издавача, изабран је један извршни одбор. Тиме је збор завршен.

Маневри у Угарској. Краљ ће стићи 1. септ. у Бузјаш да присуссвује маневрима у јужној Угарској, а 10 септ. у Лајтшау, да присуствује маневрима у горњој Угарској. Маневре ове изводиће чете 6. 7., и 12. пука. Маневри у јужној Угарској протезаће се између Темеша и линије Лугошхељ, Мађар-Сакош Вегвар Либлинг и Ујлак, а у горњој Угарској на простору, који граничи с једне стране линија Бело-Љатшау. Брањишко и горњи Хернад а сдруге стране. Команде добиле су налог да воде бригу, како неби многобројни посматраоци сметали војсци у њеном маневру. Само известан број добиће приступ на ове маневре и то само у одређеном простору за посматраоце.

Забава. Српска правосл. црквена општина у Црепаји приређује у суботу 15. (27.) августа 1898. из пријатељско суделовање српског пев. друштва „Венца“ из Панчева у гостионици Анте Олћана забаву с игранком у корист сиромашних ученика основних школа. Добровољни прилози примају се са захвалношћу. Свираће Ф. Ширкина музика из Панчева. Распоред: 1. Истински: „Приморски напјеви,“ мешовити лик. 2. Хавлас: „Ко ће нама,“ мушки лик. 3. Дозела: „Одби се грана,“ уз пратњу хармониума, женски лик. 4. Мокрањац: „II. Руковет,“ мешовити лик. 5. Хорејшек: „Вечерња Серенада,“ мешовити осмопев.“ 6. Мокрањац: „VII. Руковет,“ мешовити лик. 7. Павловић: „Српски Оро,“ мешовити лик. II. део. Игранка.

Српска народна банка. Народна банка у Београду изплатила је пре неколико дана последњи остатак зајма у износу од милијун динара главној државној благајни. Тим је банка подпуно измирила држава са 10 милијуна уговореног зајма. Одплаћивање овог зајма врши благајна београдске царинаре. До сада је царинара дала у име одплате 360.000 динара народној банци. — По закону, што га је ових дана скупштина у Нишу примила а краљ потврдио, да је се народној ханци право, да може издати још пет милијуна својих сребрних новчаница. Али управни одбор народне банке је закључио, да за неко време још не издаје зајам у сребру, а касније, када га почме издати, чинити ће то опрезно и штедљиво. Осим тога је управни одбор закључио, да и ако по закону има право издати још пет милијуна сребрних новчаница, не ће више од три милијуна уздати.

Руски цар румунском краљу. Цар Никола изненадио је краља Карла врло лепим скупоценим даром. Како из Букурешта јављају, приспео је ових дана из Петрограда у Синају засебан влак, који је довезао десет врло лепих пунокрвних коња као царев дар краљу. Изасланик царев предао је том приликом краљу Карлу својеручно писмо цара Николе, које је врло пријатељског садржаја. Осим тога поклона донео је влак још много других врло скупоцених ствари за краља и краљицу.

Милодари за манастир у Кусићу. Обраћамо овим пажњу наших поштованих читаоца и читалаца на позив у данашњим броју, нашег листа ради прилагања ма и најмање своте на обнову парашеног манастира у Кусићу. То би била у првом реду дужност и обвеза наших архијереја да воде бригу о светим старим обитељима, али такав је дух времена код наших архијереја, да само о себи воде бригу, а за народ ни мукајет. Заиста је то леп пример побожности дотичног одбора — световњака, и ми им кличемо: живели!

„Нова коњичка снага Русије“. Ваљада услед силне ратоборности, коју су последњега месеца показивали енглески политички радници у парламенту и ван њега, истичући опасност за Енглезе и друге народе од Руса, — у руском војном листу „Р. Инвалиду“ појавио се један чланак под насловом: „Нова коњичка снага Русије“, у коме се износи, како Русија има један необично богат материјал за коњицу у својим азиским народима, а поглавито у Кирлизима. Иза овога чланка, управо поводом њега, један потомак Велике Хорде, султан Вали-Хан изишао је у петроградском „Новом Времену“ с чланком о мислима изнетим у „Руском Инвалиду“. Султан Вали-Хан помиње, да су Кирлизи, пошто су потпали под руску власт чинили Русији огромне услуге, почев још од 1732. године па све до најновијега времена, а већ историја казује да су главне војске Џингисхана, Тамерлана, Батија, Чена и Суботија биле од самих Кирлиза. Хвала буди ратничкој прошлости, вели Вами-Хан, појамна је код Кирлиза наследна страст према борби, надметању сваке врсте и треме, у којима се показује снага, окретност, умешност, витештво. То је народ, код кога је необично развијен вид и који је необично способан да се оријентише — по звездама — у са свим непознатом крају. Кирлиски је коњ чувен са своје чврстине, издржљивости и брзине, он силно трпи глад и у исто време прелази дневно од 70 до 100 километара. Кирлиз је такође створен за таквог коња: сув је, жилав, лак и издржљив. — Да се од Кирлиза формира једна коњица, по мишљењу Вали-Хана, потребно је доста материјалних жртава, али кад се узме у обзир да би Кирлизи могли дати преко 500.0000 коњаника, т. ј. једну нечувену до сад силу коњаничку, која данас у Русији спава без икакве употребе, а која се, кад тад, мора употребити за политичке смерове Русије, — онда о жртвама новчаним не може бити ни речи.

Читуља. Из Руме нам јављају, да је тамо преминуо Павле Богдановић, после дуге и тешке болести у 70. години живота свога. Лака му црна земља!

Виктор Вилемс, један од најљућих противника поретка, вођа анархиста белгијански ухваћен је ових дана. О њему је полиција одавна водила строга рачуна, а у последње време посумњало се да прави и лажан новац, услед чега је наређено жандарскоме официру Момертсу да изврши претрес у његову стану. У 10 сах. пре подне рупи официр са неколицином полицијских агената у стан Вилемсов. Овај кад угледи људе зграби револвер и испали неколико пута у гомилу па онда скочи кроз прозор и наже бегати кроз најживљу улицу. Но пре него је скочио дохватио је три пуна револвера и сваког часа палио их на своју потеру која га је гонила кроз најживљу улицу престолнице „rue st. Tosse“. Многобројна светина, која је том улицом шетала са ужасом је посматрала лов на анархисту. Међутим он је у бегству успео да још једанпут напуни револвер. Испалио је на потеру 22 метка, од којих су нека постигла цел. Обранио је лако тројицу а четвртом гоњачу задржао се куршум у грлу. И Бог зна не би ли се изгубио у мору светине да се не спотаче и паде, те тако га ухватише. Разјарена светина слегла се да га у комаће растргне, те је агентима једва успало за руком да га од сигурне смрти спасу. Кад су му претресли стан нашли су гомилу докумената која се односе на делашност ухваћеног, а тако исто и справе, које потврђују оптужбу да је градио лажне новце.

Колико има бициклиста на свету? То је питање, на које одговара мерник Ернесто Мацин у занимљивом чланку, што га је приобћио у задњој свезци смотре „Нуова Антологиа.“ „Довољно је,“ вели он, „на то подсетити, да је год. 1894. број. бициклиста износио у Енглеској округло 400.000, а у Америци 500.000 Исте те године плаћено за бицикле у Фрацуској 1,982.000 франака пореза. Течајем године 1895. продано је 300.000 бицикла, дочим је један једини творничар, који је зготављао седишта на бициклима, продао њих 250.000. Не ће бити премало узето, ако се каже, да на свету имиде 10 милијуна бициклиста. Вози ли се светцем њих само половица, те превали пут од 20 км., онда је тај преваљени пут 2500 пута тако дуг као обсег наше земље.

Разно.

Највећа дворана на свету. Париском предузимачу Солину наложено, је да сагради велику свечану дворану за светску изложбу, која ће се одржати 1900. Та дворана биће на Мартовом Пољу, а превазићи ће све досадашње сличне дворане. По Солиновом плану та дворана имаће 15.000 седишта, састојаће се из пет, амфитеатрално саграђених спратова, а поврх њих налазиће се огромне аркаде са горостасним стубовима. У дворану води шесторо монументалних врата и два пара широких стубова с лева и с десна. Ходник ће сачињавати врло пространа тераса, са пет редова клупа, а сваки ред имаће 1500 седишта. Ти ће редови допирати чак до позорнице, која ће имати 90 метара само у промеру.

Лобања у жена. Да ли се лобања у жена битно разликује од лобање мушкараца? Ово интересно питање врло је често постављано и поручавано међу физиолозима, али до данас није било коначног решења. Сада је немачки научар, М. Бартел, после дугог испитивања на више од хиљаду мртвих глава обојега пола, дошао до закључка, да између лобање човечје и женине нема никакве битне разлике. Ово због тога што је скоро немогуће разликовати мушку лобању од женске. М. Бартел је међутим приметио и то, да је лобања у човека у опште дебља, да су вилице јаче и чело развијеније, него у женске лобање. Али ове одлике нису у толикој мери приметне, да би и најискуснији посматралац ма и у једном само случају могао с пузданошћу одредити, којег је рода било лице које је ту главу носило на раменима. Свако одређивање у овоме случају само је претпоставка. Женскиње, које неодступно траже еманципацију лепога пола, добиће овим научним проналаском М. Бартела једно ново и јако оруђе у њиховој борби, које полако осваја све више земљишта у културним народима.

Говор мува. Један амерички природњак проучавао је говор мајмуна и дошао је до врло успешног ресултата, доказавши да мајмуни имају свој говор, с којим се узајмно споразумевају, као и људи. Међутим ту скоро читамо, да се један научењак бацио на једно поље још тежег посматрања и испитивања: на проучавање говора мува. Узео је једну справу, која се зове микрофон, којом се хватају и биљеже гласови, па је читаве часове слушао зујање ових досадних животињица. На тај начин дошао је до убеђења, да муве имају са свим одређен говор, којим се служе. Тај говор не састоји се у оном обичном зујању, које као што се зна, постаје трљањем њихових крила. Микрофоном је тај научењак доказао, да они имају глас, који се мења са свим разнолико. Интересно је, да муве имају врло оштро чуло слуха, с којим могу да опазе и тако ниске гласове, какве ми нисмо у стању чути. Тако оне чују једна другу, само што се на жалост не може сазнати, шта говоре међу собом!

Турска санитарна статистика. Како Турци мисле о народноме здрављу и санитарној статистици, то нам показује она размена кореспонденције између једног француског статистичког заведења и једног таквога код Турака у Цариграду. Француско заведење послало је турском једну молбу, да јој се одговори на ове тачке: 1. Какав је смртни проценат у великим градовима турским; 2. Колико се годишње у њима роди; 3. Какви су услови за снабдевање тих градова са пијаћом водом, и; 4. Опште белешке односеће се на санитарне прилике у тим градовима. Турске власти испратише у неколике своје вароши то француско питање, да санитетске власти дају по свима тачкама одговор. Дамаска санитетска полиција дала је на све тачке овакав одговор. 1. У Дамаску дивном граду по вољи Алаховој умиру сви људи, неки у старијим а неки у млађим годинама. 2. (одговор на другу тачку.) То не можемо знати, јер то само Бог зна. 3. Од како се свет помиње нико у Дамаску није умр'о из недостатка воде. 4. Од како је Алах послао Мухамеда и он очистио свет огњем и мачем прилике су санитарне код нас доста добре. При закључку напомињемо тим јагањцима са запада да нам се у будуће не обраћају с питањима, од којих ни ми ни они немамо вајде. Није добро да се човек меша онде за шта се стара Алах. Селам Алејкум!.

Најновије вести.

Војни прорачун Немачке. По званичним извештајима немачке владе, војни прорачун за 1899. год. врло ће се разликовати од досадањег. Влада је намерна да оснује нову пуковнију са седиштем у Мајнцу. Исто тако спровешће се промене и у артиљерији а образоваће се још нова три батаљона код пешадије.

Ред вожње на жељезници.

Оријент Експрес	Особни воз	Брзи воз	Особни воз		Будимпешта-Земун-Београд и натраг		Оријент Експрес	Брзи воз	Особни воз	Особни воз
					СВАКОГ УТОРНИКА И ПЕТКА					
12·20	7·35	2·40	10·—0	полази	Будапешт	стиже	12·30	1·5	7·35	7·5
	7·49	2·51			Будапешт-Ференцв.			12·55	7·22	6·49
	7·54				Будапешт-китире				7·13	6·34
	8·1				Ержебетфалва ‡				7·6	6·26
	8·10				Шорокшар				6·56	6·14
	8·20				Харасти				6·44	5·57
	8·29				Такшоњ				6·34	5·46
	8·38				Дунаваршањ •				6·20	5·31
	8·59	3·29			Лацхаза •			12·13	6·3	5 7
	9.17	„			Демшед				5.45	4·39
	9·35	3·48			Кун-Ст.-Миклош-Таш			11·5	5·29	4·16
	9·52	„			Нађалаш				5·12	3·55
	10·7	4·7			Сабадсалаш			11·33	4·59	3·34
	10·18	4·15	1·09		Филипсалаш			11·25	4·52	3·03
	10·31	„			Пуста ст. Имре				4·37	2·49
	10·44	4·31			Ченгед				4·26	2·34
2 07	11·—	4·40	1·53	стиже	Киш Кереш	полази	10 44	11·1	4·12	2·10
2·12	11·10	4·47	2·19	полази	Киш Кереш	стиже	10·39	10·54	4·02	1·59
	11·26	„			Вадкерт-Таулар				3·49	1·40
	11·58	5·19			Халаш			10·27	3·25	1·6
	12·24	5·38			Киш Салаш			10·9	2·57	12·20
	12·44	„			Келебија				2·38	11·52
3·14	1·—	5·57	4·09	стиже	Суботица	полази	9·38	9·46	2·20	11·26
3·21	1·47	9·9	5·40	полази	Суботица	стиже	9·33	9·34	1·46	10·53
	2·11	„			Чантавир				1·21	10·23
	2·34	6·41			Топола			9·2	1·02	10·1
	2·57	6·57			Хеђеш-Фекетехеђ			8·45	12·33	9·30
	3·16	7·11			Врбас-Кула			8·33	12·15	9·12
	3·34	7·26			Ст. Кер			8·19	11·38	8·47
	3·51	„			Кисач				11·16	8·27
4·58	4·14	8·3	8·29		Нови-Сад		7·57	7·50	11.07	7·42
	4·25	8·9			Петроварадин град			7·38	10·53	7·35
	4·32	„			Петроварадин				10·43	7·29
	4·41	8·20			Карлорци			7·28	10·43	7·19
	5·03	„			Чортановце				10·26	7·1
	5·10	8 38			Бешка			7·11	10·18	6·53
	5·25	8·49	9·42	стиже	Индиа	полази		6·57	10.—	6.19
	5·34	8·54	9·52	полази	Индиа	стиже		6.52	9·51	5·59
	5·46	9·—			Ст. Пазово			6·42	9·35	6·11
	5·58	„			Ново Пазово				9·22	5·58
	6·9	„			Батајница				9·11	5·46
6·10	6·32	9·35	10·51	стиже	‡ Земун	полази	6·34	6·11	8·50	4·56
6·12	6·55	9 50	11 12	полази	Земун	стиже	6·33	5·40	8·16	4·26
6·20	7·5	10·—	11·22	стиже	Београд	полази	6·25	5·31	8·05	4·15

*) Подвучени сати значе ноћно време од 6 сати у вече до 6 сати ујутру.

РОДОЉУБИВИ И ХРИШЋАНСКИ ПОЗИВ.

Код убавог села **Кусића** а близу Беле Цркве украј реке „**Нере**“ налази се српски манастир, задужбина оберкнеза Вукмира Николајевића, који је 2. октобра 1770. год. умро и код манастира сарањен, од давних времена већ порушен и напуштен. Па пошто то свето место, још и дан данас, наш православни свет посећује, мелема души и телесној бољи својој тражи, којом је приликом непогоди времена изложен јер заклона никакова тамо наћи не може, то да би ту свету обитељ потомству очувану у аманет оставити могли, склопио се доле-потписани својевољни одбор, да по могућству и уз помоћ побожних хришћана подигне и оправи поменути манастир и тако свој започети смер Божијом вољом сретно и доврши.

Услед тога, да не би то започето племенито и побожно дело остало недовршено, а обнова у недоглед развукла, апелујемо на милосрђе наших црквених великодостојника, манастирских управа, црквених општина као и на побожна и милосрдна срца наших православних Срба и Српкиња, да нам својим милодарима у помоћ притеку.

И најмањи дарак примиће се с благодарношћу и биће за сва времена прибележен у списку приложника св. обитељи.

Јаван рачун изнеће се у своје време у нашим народним гласилама, а новац молимо да се шаље на благајника Миту Ђорђевић-Нанчића, трговца у Белој Цркви (Fehértemplom) Угарска.

Бела Црква, Кусић и Златица на дан св. Илије 1898.

Одбор за оправку манастира у Кусићу:

Влада Павловић	**Тодосије Преда**
Пера Петковић	**Тома Преда**
Жива Белобабић	**Јоца Чизмаш**
Васа Јовановић	из Златице.
Филип Вишњић	**Аћим Васић**
Јоца Шаић	**Мита Ђорђевић-Нанчић**
Филип Думитрашковић	из Беле Цркве.
Јова Гимбош	
из Кусића.	

Умољавају се остала сл. уредништва, да изволе овај позив у својим листовима отштампати дати.

Трговина.

НОВИ САД, 11. августа. Пшеница прве каквоће фор. 8·60—70 н. Пшеница средња ф. 8·40 до 50 н. Пшеница лакша роба ф. 8·20—30 н. Наполица фор. 7·20—50 н. Јечам нови ф. 5·——— Зоб 5 ф. ——— н. Кукуруз у зрну ф. 4·80 до 5 ф. Маст 70 фор. Сланина сува 70 фор. дебела паљена 70 фор. Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки 52—53 нов.
„ средњи . . 50—51 нов.
„ лаки . . . 44—48 нов.
Све од 1 килограма.
Теоци . 28—30—— нов. по клгр.
Јагњци 7—14 фор. по пару.
Овци . ——— фор. по пару.

*

Стање воде под Новим Садом.

10. августа било је . . . . . 2·92 мет.
11. августа било је . . . . . 2·75 мет

*

БУДИМПЕШТА, 20. августа. Извештај о житарској трговини од **Манојла Мано Зиси (Em. Manno Zissy Budapest Petőfi-tér 3.)** житарска и земаљских производа комисионарска радња.

Време је ове недеље било мирно и јако топло. Довози у житу су на пијацама у провинцији врло слаби били. На иноземским пијацама био је посао лабав а промет слаб, јер су консументи само готову робу куповали и то само колико им за моментану потребу треба а веће наручбине су избегавали. Готове робе није било на житарским пијацама у изобиљу а понуде из продуктивни држава су биле слабе. У Америције цена мало попустила, посао је слаб као и довози у готовој роби.

У Енглезкој је уздржавиње купаца проузроковало даљи пад цене. На свим континенталним пијацама је промет био слаб, јер држе да ће услед лепог времена јаки довози бити а готова роба је једва задржала стару цену.

Готова роба на овдашњој пијаци није најживље купована и недељни промет је изнашао 150.000 мтц. у житу а продавало се по следећим ценама:

Жито ново мађарско 75 до 81 клг. тешко фор. 8.50 ф. 9.90 З/м. од 100 кгр.
Раж нова мађарска ф. 6.80—7.10 каса од 100 кгр.
Зоб нова мађарска по ф 5.70—6 „ „ „
Јечам нови мађарски по ф. 5.70—6.05 „ „ „
Кукуруз стари мађ. ф. 5.15—5.25— „ „ „

Термини закључују:

Жито за пролеће фор. 8.42—44.
Жито за јесен фор. 8·53—54.
Раж за јесен фор. 6·71—73.
Зоб за јесен фор. 5·45—47.
Кукуруз за август фор. 5.24—26.
Кукуруз за мај-јуни 1899. 4·34—36.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Дао сам у штампу роман под насловом:

„ТРУЛЕЖ.“

У том се роману цртају прилике и догађаји из нашег народног живота а из најновијег доба.

Књига ће изнети бар 15 штампаних табака осмине и цена јој је 1 фор. у претплати. Дућанска цена биће повишена према величини књиге.

Књига ће бити готова кроз месец дана, а претплата и имена предбројника шаљу се потписаном у Нови Сад.

У Новом Саду 10. августа 1898.

Јаша Томић.

ОГЛАСИ.

Школска објава.

У новосадској српској вишој девојачкој школи држаће се 19. (31.) августа о. г. пријемни, приватни и поправни испити, а 1. 2. и 3. септембра о. г по нов кал. траје уписивање ученица, а 5. септембра отпочињу предавања

У I. разред ове школе примају се девојчице, које су навршиле 10. годину живота и које су свршиле IV. разред осн. нар. школе. Девојчице из V. и VI. разреда основне народ. школе могу бити примљене у II. и III. разред, ако на пријемном испиту покажу успех, што одговара дотичном разреду ове школе.

Девојчице из Срема или других крајева, где се не учи мађарски језик, треба да науче бар читање и писање мађарско пре, но што дођу овамо.

Све девојчице, које први пут долазе овамо, плаћају 1 фор. уписнине, а све без разлике по 50 новч. пристојбе за сведоџбу

Које год дођу да се упишу овде за ученице, нека понесу собом крштен лист, сведоџбу школску од последње године и лекарску исправу, да су накаламљене кравијим богињама.

Којима треба стана и препитања у страној кући, нека се обрате потписаној управи, па ће им ова препоручити добре куће.

У Новом Саду 8. (20.) августа 1898.

Арк. Варађанин,
управитељ

1—1 417

Стечај.

Услед закључка српске православне црквене општине из одборске седнице од 2 (14.) августа т. г. бр. 96/898. расписује се стечај на два стипендијска места из добр. грађанске закладе Јована Остојића и супруге Терезије Зозук за ученике средњих или виших школа.

У смислу 9. тачке III. одсека основног писма, стипендије ове за ученике средњих школа док су у месту својих родитеља или старатеља, износи свака годишње 100 фор. а. вр. а ван места својих родитеља или старатеља на страни 250 фор. а слушаоци свеучилишта или академије добијају годишње 400 фор.

Првенство имају у првом реду суботички сродници са завештатељима, у другом реду сродници ван Суботице, у трећем реду суботички синови, а на послетку Срби православне вероисповести ма из ког краја Аустро-Угарске монархије.

Просителји своје молбенице снабдевене са крштеним писмом, сведоџбом о свршеним школским наукама, лечничким исказом о стању здравља и развитку тела, сведоџбом материјалног срања, а сродници и са сведоџбом сродства са завештатељима најдуже до 3. (15.) септембра текуће године потписаноме нека поднесу.

У Суботици, 2. (14.) августа 1898.

Стеван Манојловић,
управитељ Остојићеве закладе.

2—2 409

За моју шпецерајску и памучарску радњу потребујем два спомоћника, који говоре српски, немачки и мађарски. **Продаји памучарски имају првенство.**

Стеван Н. Крецул
у Земуну.

1—3 416

За моју филијалу МЕШОВИТУ РАДЊУ потребујем млађег спомоћника.

ПАВЛЕ Д. ЈОВАНОВИЋ
ЗЕМУН.

1—1 412

ОБЈАВА.

Доле потписани закупио сам у тителском хатару бару Бело блато и тамо у велико ловим рибу, које у изобиљу има, што стављам до знања свима онима, који би хтели рибе купити.

Васа Продановић-Баба,
у Тителу.

2—3

Примио би два ђака у квартир. Добро место, врло близу гимназије У кући се говори мађарски. Главна улица бр. 6.

Ф. Ребман.

2—2

Оглас дражбе.

На основу решења црквног одбора у Кађу, те одобрењем сл. епарх. администрат. одбора бачког од 28. јула (9. августа) бр. А. О. 1264/430 ex 1898 год. расписује се дражба на мањак ради направке четир шалукатре од дрвета на црквеном торњу и осталих оправака на св. цркви и осталим црквено општинским зградама.

Радња за столарски посао процењена је на 226 фор. а за зидарски посао 10 фор.

Дражба ће се одржати 23. августа (4. септембра) 1898. у 2 сата после подне.

Предрачун и услови за речену радњу могу се до одређене дражбе сваки дан у општинском звању прегледати.

Из седнице црквног одбора држане у Кађу 12. (24.) јула 1898. год.

Божидар Лазић, перовођа. 420 1—3 Ђока Милетић, председник.

МАЛИ ОГЛАСИ.

СРПКИЊА

девојка весселе нарави од 19 година, ваљана и честита, одликована из закладе добротвора с миразом од хиљаду форината, треба да се уда за Србина. Ваљан ђувегија може срећу получити.

Писмене понуде с ликом као и савесним означењем сталежа и стања ваља управити на администрацију овога листа под **1000**. 2—3 415

Трговачки помоћник модно-мануфактурној и галантеријској струци вешт, тражи место у већој вароши. Ступити може 1. септембра или касније. За адресу упитати код администрације овога листа уз прикључење поштанске марке од 10 новч. 418 1—2

ПОШТОВАНОМ ГРАЂАНСТВУ У МЕСТУ И ОКОЛИНИ!

Част ми је до повољног знања ставити, да сам од г. Бошка Стакића филијалу постојећу у кисачкој улици број 33. **прекупио**, те ћу је даље под својим именом:

АНДРИЈА ЖАРКОВИЋ

КОД „ЛЕПЕ БОСТАНЦИНИЦЕ“

водити. — Извештавајући о томе поштовано грађанство, слободан сам уједно нагласити, да ће ми радња бити свагда довољно са свежом и разноврсном — у шпецерајску струку спадајућом робом снабдевена, осим тога са најбољим

СОМБОРСКИМ БРАШНОМ

паспаља, мекиња, кукуруза, зоби, јечма, кукурузне и јечмене прекрупе, пасуља жута и бела и т. д. биће у стању поштовану досадању као и будућу муштерију ма у ком погледу, како са мањом тако и са већом количином робе најсолидније брзо и тачно са најнижим ценама послужити. Са молбом очекујући од поштованог грађанства из места и околине обилатог поверења остајем

У Новоме Саду, августа 1898.

С одличним поштовањем:
Андрија Жарковић,
кисачка улица код „Лепе бостанцинице“.

1—2 413

ПОШТОВАНОМ ГРАЂАНСТВУ У МЕСТУ И ОКОЛИНИ.

Сматрамо за своју најпријатнију дужност, што могу поштовано грађанство у месту и околини известити, да сам досадању своју у Темерину (Бачка) једину српску трговину напустио, а примио на овдашњој пијаци у Темеринској улици под фирмом: **„ЖИВКО ТЕОДОРОВИЋ** (пређе Пера Попадић) код „златног шарана“ постојећу шпецерајску радњу у своју властитост, те ћу је даље под својим сопственим именом:

ВЛАДИМИР КРЕЦУЛОВ

„КОД ЗЛАТНОГ ШАРАНА“

водити. — Извештавајући о томе поштовано грађанство, слободан сам уједно нагласити, да ће ми радња бити свагда довољно са свежом и разноврсном — у шпецерајску струку спадајућом робом снабдевена и да ћу у стању бити поштовану досадању као и будућу муштерију ма у ком погледу, како са мањом тако и са већом количином робе најсолидније брзо и тачно послужити. Са молбом очекујући од поштов. грађанства из места и околине обилатог поверења, остајем

У НОВОМЕ САДУ, августа 1898.

С отличним поштовањем
Владимир Крецулов.
Темеринска улица, код „Златног Шарана.“

2—2 405

У истој радњи потребан је и један практикант, који може одма ступити.

РАСПРОДАЈА.

Услед дизања дућанске кирије принуђен сам моје целокупно **сложиште златног и сребрног еспапа и драгог камења**

сваком прихватном ценом

РАСПРОДАТИ.

АДОЛФ ЕКФЕЛД

НОВИ САД, ГЛАВНА УЛИЦА

број 13. број

у кући браће М. Поповића.

4—20 400

Један нов бисикл може се код мене јефтино купити.

Одговорни уредник Константин Брадваровић.

Српска штампарија дра Свет. Милетића у Новом Саду.